Lietas arhīva Nr. A42-00254-20/5
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0303.A420147519.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 3.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Tauriņa,

piedaloties pieteicējas /pers. A/ pārstāvei /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu pārrēķināts izmaksātais slimības pabalsts par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 27.novembrim.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ 2018.gada 14.oktobrī vērsās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra) Daugavpils reģionālajā nodaļā (turpmāk – nodaļa) ar iesniegumu, lūdzot slimības pabalsta piešķiršanu par darba nespējas periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 12.oktobrim un no 2018.gada 13.oktobra līdz 2018.gada 27.novembrim. Aģentūras nodaļa 2018.gada 12.novembrī pieņēma lēmumu Nr.18/2680457 par slimības pabalsta piešķiršanu pieteicējai par periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 12.oktobrim, bet 2018.gada 3.decembrī lēmumu Nr.18/2818149 par slimības pabalsta piešķiršanu pieteicējai par periodu no 2018.gada 13.oktobra līdz 2018.gada 27.novembrim. Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā netika iekļauta pieteicējai 2018.gada jūnijā pie darba devēja izmaksātā neizmantotā atvaļinājuma kompensācija 1690,36 *euro* un vienreizējā piemaksa, izbeidzot darba attiecības 12 000,00 *euro* apmērā.

Pieteicēja 2018.gada 14.novembrī vērsās aģentūras nodaļā ar iesniegumu *(lietas 32.lapa)*, lūdzot pārrēķināt slimības pabalstu par periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 12.oktobrim, aprēķinā iekļaujot visas 2018.gada jūnija iemaksas. Ar aģentūras nodaļas 2018.gada 22.novembra lēmumu Nr.18/2752596 atteikts pārrēķināt slimības pabalstu.

Pieteicēja 2018.gada 28.novembrī vērsās aģentūras nodaļā ar iesniegumu, lūdzot slimības pabalsta piešķiršanu (turpinājums darbnespējas periodam no 2018.gada 13.oktobra līdz 2018.gada 27.novembrim). Ar 2018.gada 3.decembra aģentūras nodaļas lēmumu Nr.18/2818149 pieteicējai piešķirts slimības pabalsts par periodu no 2018.gada 13.oktobra līdz 2018.gada 27.novembrim.

Pieteicēja 2018.gada 28.decembrī aģentūrā apstrīdēja aģentūras nodaļas 2018.gada 22.novembra lēmumu Nr.18/27525596 un aģentūras nodaļas 2018.gada 3.decembra lēmumu Nr.18/2818149, lūdzot pārrēķināt slimības pabalstu, ņemot vērā visas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

[2] Ar aģentūras 2019.gada 14.janvāra lēmumu Nr.19/119450 (turpmāk – lēmums) nolemts atstāt negrozītu aģentūras nodaļas 2018.gada 22.novembra lēmumu Nr.18/27525596 un aģentūras nodaļas 2018.gada 3.decembra lēmumu Nr.18/2818149.

Lēmums pamatots ar to, ka no pieteicējas darbavietas sniegtās informācijas izriet, ka 2018.gada 11.jūnijā, pārtraucot darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju, viņai izmaksāts atlaišanas pabalsts 12 000 *euro* apmērā un kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu 1690,36 *euro* apmērā. Atlaišanas pabalsts un atvaļinājuma kompensācija nav tādi algotā darbā gūstamie ienākumi, kurus persona varētu saņemt, ja darba tiesiskās attiecības nebūtu izbeigtas. Sociālās apdrošināšanas pabalsta piešķiršanas mērķis ir kompensēt darbā gūto ienākumu zaudējumu, tāpēc vidējās iemaksu algas un pabalsta apmēru nevajadzētu ietekmēt ienākumiem, kuri nav saistīti ar darba pienākumu veikšanu. Līdz ar to vidējās iemaksu algas aprēķinā pamatoti nav ņemts vērā 2018.gada jūnijā izmaksātais atlaišanas pabalsts un neizmantotā atvaļinājuma kompensācija.

[3] Nepiekrītot lēmumam, pieteicēja 2019.gada 12.februārī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Pieteicējas darbavietas veiktais maksājums 12 000 *euro* apmērā ir prēmija pieteicējai par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 11.jūnijam saistībā ar pieteicējas veikto ieguldījumu uzņēmuma attīstībā un izaugsmē.

[3.2] Darba tiesiskās attiecības ir izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 114.pantu. Minētais pants neparedz atlaišanas pabalsta izmaksu pieteicējai. Izmaksātā summa nav atbilstoša arī Darba likuma 112.pantā paredzētajam atlaišanas pabalsta apmēram, tādējādi tā nav uzskatāma par atlaišanas pabalstu.

[4] Tiesā 2019.gada 4.martā saņemts aģentūras rakstveida paskaidrojums, ar kuru aģentūra neatzīst pieteikumu un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja, savukārt aģentūras pārstāve pieteikumu neatzina, atsaucoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem. Tiesas sēdē nopratināts liecinieks /pers. D/ (pieteicējas bijušā darba devēja pārstāvis, kurš parakstījis vienošanos par darba tiesisko attiecību izbeigšanu).

Liecinieks /pers. D/ tiesas sēdē liecināja, ka pārrunas ar pieteicēju veica viņas tiešā vadītāja un, iespējams, kāds no personāldaļas. Liecinieks parakstīja dokumentu, kuru lieciniekam nodeva personāldaļa. Liecinieks sarunās nepiedalījās. Liecinieka prāt, darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatā

bija abpusēja vienošanās, bet lielāka motivācija, iespējams, bija pieteicējai. Ja darba līguma uzteikums ir no darbinieka puses, tad liela apmēra kompensācijas parasti netiek izmaksātas. Ja ir uzteikums, parasti mēneša beigās ir kopsummu tabula, kur ir personāla algas un prokūrists paraksta. Ja ir vienošanās, tad personāldaļa sagatavo dokumentu projektus, iedod parakstīt un tad vai nu paši, vai ar tiešā vadītāja ziņu dodas runāt ar cilvēku un piedāvā parakstīt vienošanos. Var būt arī gadījumi, kad puses jau iepriekš ir vienojušās un tikai formāli paraksta dokumentu. Visbiežāk tas viss notiek vienā posmā. Konkrētajā gadījumā bija vismaz par vienu vienošanās posmu vairāk kā parasti. Bija sagatavota viena vienošanās redakcija, bet pieteicēja tam nepiekrita un tika gatavota jauna vienošanās redakcija. Liecinieks neatceras, vai pēc tam sekoja vēl kāda vienošanās redakcija. No personāldaļas sniegtajām ziņām izriet, ka sākotnējais piedāvājums pieteicējai nepatika. Tiešais vadītājs, vadoties pēc savām budžeta iespējām var apstiprināt vai neapstiprināt vienošanās summas palielinājumu. Grāmatvedībā ir vairākas pozīcijas – darba alga līdz tai dienai, nākamā – neizmantotais atvaļinājums. Tur, iespējams, bija vēl pozīcijas, kurās liecinieks neiedziļinājās, un tad ir šī pozīcija – vienreizējā piemaksa 12 000 *euro* apmērā, kas ir tā piemaksa, kas pēc idejas nav ne darba alga, ne atvaļinājuma kompensācija. Liecinieks nevar viennozīmīgi pateikt, vai šis vienreizējais maksājums ir sasniegumu prēmija. Tipiski prēmijas maksā pārdevējiem, kuri iet pie klientiem, pārdod produktus. Viņiem amata pozīcijā ir iekļauta kā reference pārdošanas speciālists, menedžeris. Pārējiem sasniegumu prēmijas pārsvarā maksā pēc kārtējā finanšu gada noslēguma, kas ir decembra beigās. Tas nozīmē, ka nākamā gada sākumā tiek izmaksāta sasniegumu prēmija. Ir pārdevēji, kuri maksā prēmijas gada vidū, nesaistīti ar finanšu gadu. Par pieteicēju lieciniekam nav zināms. Jūnijs nav tipiskais sasnieguma prēmiju izmaksas laiks. Tomēr var būt tā, ka darbinieks, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, vēlas, lai veic novērtēšanu par izmaksu. Prēmijas 12 000 *euro* apmērā varētu būt piešķirtas tikai vienā nodaļā. Tas ir konkrēti pārdevējiem, kuri slēdz darījumus 2-3 miljonu vērtībā. Jautājums, vai pieteicējai šī prēmija varētu būt par sasniegumiem, jāskatās kontekstā ar amata nosaukumu. Liecinieks neatceras, kāds bija pieteicējas amats un kādi pieteicējai bija amata pienākumi, bet liecinieka ieskatā maksājums drīzāk nebija saistīts ar pārdošanas darbiem. Lieciniekam ir priekšstats, ka vienreizējais maksājums drīzāk interpretējams kā maksājums par atlaišanu. Personāldaļa bieži vien izpilda to formālo funkciju – tā izdara to, ko tiešais vadītājs vai nodaļas vadītājs nodaļai ir uzdevis. Tas nozīmē, ka visprecīzāk šo informāciju zinās tiešais vadītājs vai nodaļas vadītājs. Konkrētajā gadījumā tā ir /pers. E/, personāldaļas vadītāja. Lieciniekam nav zināms, vai /pers. E/ bija klāt visās pārrunās ar pieteicēju, bet vismaz vienā tikšanās reizē noteikti bija klāt. Ar uzņēmumu slēgtie līgumi ir tipveida, mainās amats un persona, ar kuru slēdz. Tas, ka līgums paredz prēmiju un procentu izmaksu, nenozīmē, ka tās tiek izmaksātas. Liecinieks apstiprina, ka no parakstītās vienošanās izriet vienreizēja piemaksa, Darba likuma 114.pants neparedz kompensāciju par darba tiesisko attiecību izbeigšanu. Grāmatvedībā vispārīgi ir trīs daļas – alga, neizmantotais atvaļinājums un kompensācija par stāžu. Kurā daļā tiek iekļautas prēmijas – šī informācija jāprasa personāldaļai. Liecinieks pats parakstīja vairākas vienošanās versijas, bet tās nodeva personāldaļai, līdz ar to neapstiprinātās redakcijas visdrīzāk ir iznīcinātas – neparakstītus dokumentus neglabā. Gatavojot informāciju tiesai, liecinieks ar personāldaļu diskutēja par to, vai tā summa ir sociālā nodokļa objekts vai iedzīvotāju ienākumu nodokļa objekts. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis par minēto summu tika samaksāts. Maksājums nebija darba alga vai darba līgumā paredzēts kāds maksājums, jo ja uzņēmums uzskata, ka prēmija izriet no darba līguma, tad tā tur nebija ierakstīta pēc grāmatvedības datiem. Summa kā tāda sevī satur algu, prēmiju, procentus un piemaksas, bet, piemēram, vai summa proporcijā ir 11 900 *euro* alga, vai 11 900 *euro* ir prēmija, to liecinieks nevar izteikt kā apgalvojumu. Līgumā ir izmantots standarta paraugs, kur ir nepieciešama tālāka precizēšana.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus to kopsakarībā ar administratīvā procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem un liecinieka liecību, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Sākotnēji tiesa atzīst par nepieciešanu precizēt darbnespējas periodu, par, kuru tiks pārskatīta administratīvā lietā, jo tiesas sēdē tika norādīts, ka lieta tiks skatīta par aģentūras labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu pārrēķināts izmaksātais slimības pabalsts par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 3.decembrim, taču no lietas materiāliem izriet, ka pēdējā darbnespējas lieta pieteicējai bija 2018.gada 27.novembris, līdz ar to tiesa izskatīs pieteicējas prasījumu par slimības pabalsta pārrēķinu par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 27.novembrim.

[8] Tiesa konstatē, ka pieteikums iesniegts par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu pārrēķināts piešķirtais slimības pabalsts par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 27.novembrim, ņemot vērā pieteicējai 2018.gada jūnijā izmaksāto summu 12 000 *euro* apmērā.

Atbilstoši judikatūrai, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet, kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu.

Tādējādi tiesai jānoskaidro, vai konkrētajā gadījumā pastāv tiesiskie un faktiskie priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai – slimības pabalsta pārrēķinam, turklāt tiesai jāpārbauda, vai tādi pastāvēja uz to brīdi, kad pieteicēja vērsās ar iesniegumu iestādē.

[9] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējai ir tiesības uz slimības pabalstu par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 27.novembrim.

Tomēr konkrētajā lietā pastāv strīds par piešķiramā slimības pabalsta apmēru, proti, vai slimības pabalsta aprēķinā ir iekļaujama arī 2018.gada jūnijā izmaksātā summa 12 000 *euro* apmērā.

[10] Saskaņā ar likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 3.panta pirmo daļu sociālā apdrošināšana ir pasākumu kopums, ko organizē valsts, lai apdrošinātu personas vai tās apgādībā esošo personu risku zaudēt darba ienākumu sakarā ar sociāli apdrošinātās personas slimību, invaliditāti, maternitāti, bezdarbu, vecumu, nelaimes gadījumu darbā vai saslimšanu ar arodslimību, bērna kopšanu, kā arī papildu izdevumiem sakarā ar sociāli apdrošinātās personas vai tās apgādībā Esošās personas nāvi. Sociālā apdrošināšana ir valsts sociālās drošības sistēmas sastāvdaļa.

Sociālās apdrošināšanas būtība ir apdrošināt personas risku zaudēt darba ienākumus sakarā ar sociālā riska (apdrošināšanas gadījuma) iestāšanos. Tas nozīmē, ka sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros personai tiek izmaksāts sociālās apdrošināšanas pabalsts, kas sedz daļu no personas gūtajiem ienākumiem, kādi tai bija sociālā riska iestāšanās brīdī un kurus tā nespēj iegūt sociālā riska iestāšanās dēļ (*sk. Senāta 2010.gada 10.jūnija sprieduma*

lietā Nr.SKA-246/2010 9.punktu).

Tātad sociālās apdrošināšanas mērķis ir novērst vai mazināt apdrošinātās personas ienākumu zaudējumu, kas rodas likumā paredzētā sociālā riska iestāšanās gadījumā, piemēram, ja persona grūtniecības un bērna kopšanas dēļ nevar strādāt un tādēļ saņemt līdzšinējo darba samaksu *(sk. Senāta 2013.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-492/2013 7.punktu, 2013.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-234/2013 7.punktu un 2014.gada 13.jūnija sprieduma lietā Nr.107/2014 10.punktu)*.

Saskaņā ar likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 11.pantu slimības pabalstu piešķir, ja persona neierodas darbā un tādējādi zaudē algotā darbā gūstamos ienākumus.

No minētā secināms, ka slimības pabalsta mērķis ir kompensēt darba ņēmējam zaudētos algotā darbā gūstamos ienākumus, ja darbinieks sakarā ar slimību neierodas darbā.

[11] Atbilstoši likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 17.pantam, slimības pabalstu piešķir 80 procentu apmērā no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

Minētā likuma 31.panta pirmā daļa noteic, ka vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valsts sociālās apdrošināšanas pabalsta aprēķināšanai nosaka no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas par 12 kalendāro mēnešu periodu, šo periodu beidzot divus kalendāros mēnešus pirms mēneša, kurā iestājies apdrošināšanas gadījums, izņemot šā likuma 32.pantā noteiktos gadījumus.

Savukārt atbilstoši minētā likuma 1.panta 2.punktam apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu" izdarītas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14.panta pirmā daļa noteic, ka darba devēja un darba ņēmēja obligāto iemaksu objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, par kuriem nodokļu maksātājam ir tiesības samazināt apliekamo ienākumu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka slimības pabalsta apmērs ir atkarīgs no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas (ienākumi, no kuriem izdarītas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas) attiecīgajā 12 mēnešu periodā.

Aģentūra, nosakot pieteicējas vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, nav ņēmusi vērā pieteicējas darba devēja maksājumu 12 000 *euro* apmērā, kaut arī no tās ir ieturēts sociālais un iedzīvotāju ienākuma nodoklis, uzskatot to par kompensāciju sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu, savukārt pieteicēja uzskata, ka minētais maksājums ir iekļaujams vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanā, jo tā ir vienreizēja piemaksa, kas ir izmaksāta kā prēmija par labi padarītu darbu iepriekšējā periodā.

[12] No lietā esošās darbinieka un darba devēja vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu izriet, ka tā noslēgta saskaņā ar Darba likuma 114.pantu un tajā paredzēts izbeigt darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju 2018.gada 11.jūnijā un izmaksāt vienreizēju piemaksu 12 000 *euro* apmērā.

Nav pamatots pieteicējas pārstāves norādītais, ka Darba likuma 114.pants neparedz maksājumu veikšanu, jo minētā tiesību norma paredz izbeigt darba tiesiskās attiecības pusēm vienojoties, savukārt vienošanās ietvaros var tikt panākta vienošanās arī par maksājumu izmaksu.

Konkrētajā gadījumā ir nepieciešams noskaidrot, kāda veida maksājums bija izmaksātie 12 000 *euro* un vai tie ir ņemami vērā vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā.

No lietā esošās darba devēja izziņas *(lietas 29.lapa)* izriet, ka darba devējs minēto maksājumu uzskata par vienreizēju piemaksu, izbeidzot darba attiecības. Arī sniedzot atbildi uz tiesas pieprasījumu *(lietas 66.,67.lapa),* pieteicējas bijušais darba devējs ir norādījis, ka minētais maksājums nav darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktā piemaksa, prēmija vai jebkura atlīdzība saistībā ar darbu.

Vienlaikus tiesa ņem vērā liecinieka tiesas sēdē sniegto liecību, ka minētais maksājums nav prēmija, jo prēmijas parasti maksā gada beigās un gada vidū prēmiju varētu izmaksāt tikai pārdošanas speciālistiem, savukārt tik liela apmēra prēmija varētu būt par 2 miljonu darījumu.

Pieteicējas pārstāves norādītais, ka darba līgumā *(lietas 52.-56.lapa)* ir norādīts, ka „darba devējs apņemas samaksāt darbiniekam pamatalgu [..]. No visām darba devēja veiktām izmaksām (alga, prēmijas un procenti), tiks atvilkti attiecīgi nodokļi" nozīmē, ka pieteicējai pienācās prēmijas, nav pamatots, jo minētais nosacījums tikai nozīmē to, ka gadījumā, ja prēmijas tiktu izmaksātas, no tām tiktu ieturēti visi nodokļi, bet tas nenozīmē, ka izmaksātais maksājums 12 000 *euro* bija prēmija, kā arī to, ka prēmijas darba devējam obligāti bija jāizmaksā darbiniekam. Tas neizriet arī no vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

To, ka minētā izmaksa pēc būtības ir uzskatāma par kompensāciju, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, liecina arī aģentūras pabalsta aprēķinā izmantotie dati par pieteicējas apdrošināšanas iemaksu algu laika periodā no 2017.gada jūlija līdz 2018.gada jūnijam, kur nav konstatējamas būtiskas prēmijas vai piemaksas, kas būtu līdzvērtīgas piemaksai, kas izmaksāta, izbeidzot darba tiesiskās attiecības.

Saskaņā ar Darba likuma 59.pantu darba samaksa ir darbiniekam regulāri izmaksājamā atlīdzība par darbu, kura ietver darba algu un normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktās piemaksas, kā arī prēmijas un jebkuru cita veida atlīdzību saistībā ar darbu. Savukārt atlaišanas pabalsta izmaksas nosacījumus reglamentē Darba likuma 112.pants. Konkrētajā gadījumā maksājums saistībā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu ir izmaksāts darba devējam un darba ņēmējam vienojoties, kas acīmredzot ir bijis abpusēji izdevīgs nosacījums. Tiesas ieskatā minētā maksājuma viens no mērķiem ir kompensēt darbā gūstamo ienākumu zaudēšanu sakarā ar atlaišanu no darba.

Lai arī atlaišanas pabalsts darba tiesību izpratnē ir darba samaksas sastāvdaļa (*sk. Senāta 2014.gada 27.marta spriedumu lietā Nr.SKC-1683/2014*), tas neietekmē Senāta atziņas, kas izteiktas 2013.gada 22.oktobra spriedumā lietā Nr.SKA-492/2013 un 2013.gada 4.novembra spriedumā lietā Nr.SKA-234/2013 un kas attiecas uz sociālo apdrošināšanu un tās pabalstu izmaksāšanas mērķi.

Tādējādi secināms, ka maksājumi, kas veikti saistībā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu, nav tādi algotā darbā gūstamie ienākumi, kurus persona varētu saņemt, ja darba attiecības netiktu izbeigtas.

Ievērojot to, ka slimības pabalsta mērķis ir kompensēt darba ienākumus, kurus darbinieks negūst pārejošas darbnespējas laikā, nevis kompensēt ienākumus, kas izmaksāti darba tiesisko attiecību izbeigšanas dēļ, aģentūra pamatoti vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanā neņēma vērā darba devēja izmaksāto piemaksu 12 000 *euro* apmērā, kas izmaksāta kā vienreizējs maksājums, izbeidzot darba tiesiskās attiecības.

Minēto apstiprina arī judikatūra: „Pēc šādiem principiem aprēķinātais slimības pabalsts segtu ne tikai algotā darbā gūtos ienākumus, ko darbinieks zaudē tāpēc, ka slimības dēļ neveic darbu, bet arī ienākumus, ko darbinieks saņem kā vienreizēju kompensāciju sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu." *(sk. Senāta 2013.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-492/2013 10.punktu)*.

Ievērojot minēto, secināms, ka likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 17.panta un 31.panta pirmās daļas vārdiskā izpausme, atbilstoši kurai vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā tiek ņemta vērā arī personai izmaksātā vienreizējā atlīdzība sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu (kompensācija par neizmantotajām atvaļinājuma dienām un atlaišanas pabalsts), neatbilst likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 3.panta pirmajā daļā un likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 11.pantā noteiktajam tiesību normas mērķim – kompensēt daļu no darba ņēmēja zaudētajiem algotā darbā gūstamajiem ienākumiem, ja darbinieks sakarā ar slimību nav ieradies darbā. Proti, tiesību normas vārdiskā izpausme

aptver tādu faktisko situāciju, kuru tiesību normas mērķis nevēlas aptvert, jo slimības pabalsta mērķis nav nodrošināt darbiniekam ienākumus, kas būtu augstāki nekā algotā darbā gūtie.

[13] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka aģentūra, aprēķinot pieteicējai slimības pabalsta apmēru, vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā pamatoti nav ņēmusi vērā pieteicējai izmaksāto vienreizējo piemaksu saistībā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu 12 000 *euro* apmērā

[14] Ņemot vērā šajā spriedumā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu nav pamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu pārrēķināts izmaksātais slimības pabalsts par laika periodu no 2018.gada 21.septembra līdz 2018.gada 27.novembrim.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* A.Tauriņa
NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese A.Tauriņa
Rīgā 2020.gada 3.martā